

ОСТАННЄ ІНТЕРВ'Ю ГЕРОЯ УКРАЇНИ ДМИТРА КОЦЮБАЙЛА (ДА ВІНЧІ)

Це інтерв'ю було записане 21 лютого 2023 року неподалік Лиману пізно вночі. Дмитро нарешті знайшов час, щоб розповісти, що відбувалося з ним з 24 лютого 2022 року. І страшенно тішився, що чудовий київський портретист Роман Ніколаєв у той вечір зробив портрети багатьох його бійців. Дмитро не вичитав нашу розмову і не передивився відео, яке вийшло в результаті. Я надіслала йому обидва файли. Він написав: «Поки не маю змоги. Сплю пару годин на добу» Вчора пізно ввечері ми обмінялися новинами, Да Вінчі написав, що робиться біля Бахмуту. Сьогодні вдень Герой України, Народний герой України, молодший лейтенант, доброволець Дмитро Коцюбайло, друг Да Вінчі, загинув.

...За рік після повномасштабного наступу з добровольчим підрозділом і його командиром відбулися серйозні зміни: 1 штурмова рота розрослася і перетворилася на батальйон спочатку Сил спеціальних операцій, а потім – Сухопутних військ. А його командир отримав офіцерське звання молодшого лейтенанта.

Дмитро потрапив на війну з Майдану. У 2014-му йому було лише 18 років. Він виріс на війні, отримав весь свій досвід на Донбасі, здобув авторитет у побратимів та офіцерів Збройних сил України. На його думку зважали командири підрозділів, з якими він співпрацював. І його навички стали у пригоді в перші ж дні повномасштабного наступу. Артилерійська група 1-ої штурмової роти у лютому-березні-квітні 2022 року працювала на різних напрямках, палячи колони броньованої техніки, зупиняючи активне просування росіян на південному напрямку, під Запоріжжям, біля столиці. ДаВінчі та його бійці брали участь і у переможному визволенні Харківщини.

Темп, в якому рік після повномасштабного наступу росіян прожив Герой України Дмитро Коцюбайло, настільки інтенсивний, що у нього не було змоги говорити більше десяти хвилин під час зустрічі. Напередодні 24 лютого 2023 року нам пощастило не тільки побачитися з другом ДаВінчі, а й поспілкуватися з ним, згадати події 2022 року, почути про ефективну роботу підрозділу. Звичайно, це далеко не всі епізоди ефективних знищень противника підрозділом. Але ми з Дмитром посміялися з того, що мрії дійсно здійснюються. Пару років тому ДаВінчі мріяв про власний танк у підрозділі. Тепер є ціла танкова рота, яка цілком складається із профейних машин – російський «ленд-ліз» діє. Не здивуюся, якщо невдовзі будуть у них і свої гелікоптери. Про це він також подумував...

«БУК» ПОЦІЛИВ ПО НАШОМУ ЛІТАКУ, АЛЕ ЗА П'ЯТЬ ХВИЛИН МИ ЗНИЩИЛИ ТУ РОСІЙСЬКУ УСТАНОВКУ»

– Ти розумів, що росіяни підуть повномасштабним наступом?

– З 2014 року щось тримало мене на фронті. До 2022 року багато добровольчих підрозділів вже давно або розформувалися, або влилися в інші структури. В кінці 21-го – на початку 22-го року було явно видно, що росія готується до повномасштабної війни. В принципі, вже за днів десять було відчуття масштабної війни.

Напередодні 24 лютого нас направили в Станицю Луганську і Щастя. Коли ми приїхали туди до розвідників 140-го батальйону, вони показали нам результати обльотів. Видно було не характерну кількість бронетехніки, понтонних переправ, підтягання артилерії. Це була вже не скрита підготовка до форсування річки. Те, чого не було протягом багатьох років. Так близько противник не підтягував бронетехніку ніколи. Тут були цілі колони.

Ми почали там працювати. Ворог дуже сильно огризався. Ми кинули пару снарядів, і у відповідь прилетіла касета «Градів», що взагалі було досить рідким явищем. Там ми пробули три дні. У нас сталася проблема з гарматою, і 23 числа годині в одинадцятій вечора ми вирушили на базу. Поки ми їхали, мені подзвонили побратими з повідомленням, що зранку почнеться повномасштабне вторгнення. Але перед цим багато днів вже таке було – постійно говорили то буде наступ, то не буде. Тому ці попередження легко сприйнялися. Тим не менш, я всіх своїх попередив про можливе загострення. Спати я ліг десь о третій ночі, а вже через дві мене будять: «Війна почалася». На базі не чути було якихось нових звуків. В Авдіївці в той день нічого не змінилося. Але мені телефонували і казали, що ракети почали по Києву падати, Дніпру. Тоді я дав команду всім покинути базу, бо розумів, що і по ній може статися ракетний удар – про неї всі знали. Через деякий час і в Авдіївку прилетіло, і в Новгородівку... Ми покинули базу.

Я зв'язався з 25-ою бригадою, яка стояла поблизу. Перші декілька днів з ними працювали. Але на Донбасі була більш стабільна ситуація. Противник ішов на Харків, Київ, Херсон.

24 лютого десь о восьмій годині ранку я набрав командирів дивізіонів 58-ої бригади. Вони стояли на напрямку Чернігів і Суми. Один з них відповів: «Не може говорити. Бо я вже бій прийняв». «Що, прямо на вас вийшов ворог?» – не повірив я. «Так», – почув відповідь. Артилерійська батарея потрапила в контактний бій на БТРах. «Нас розбили, ми відтягуємось. Ми лише їхали займати позиції, а противник вже кілометрів п'ятдесят їхав по нашій території», – розповів мені співрозмовник.

Спочатку ніхто не розумів, як будуть розвиватися події. Але потім всі побачили, що ворожі танки прекрасно горять. Люди хотіли зупинити російську техніку, рвалися це робити.

Масштабний план противника був таким: через Херсон вийти на Запоріжжя та Дніпро, із Сум пройти до Полтави і через Харків закрити велику кількість військ, яка була на лінії фронту.

– Де твій підрозділ вперше зустрів російські війська?

– Неподалік Гуляйполя і Оріхового у Запорізькій області. Ми увійшли у взаємодію із 128-ою бригадою. Ми тільки приїхали, почали розкладатися, підняли безпі-

лотник, а росіяни вже колонами заходять в Гуляйполе. Я спочатку подумав, що то наші. Але ж ні... Довелося відкотитися назад. На другий день піднімаємо безпілотник і бачимо десятки одиниць техніки в двох посадках. Вони просто на розслабоні заїжджали всюди.

Ті колони ми почали палити з артилерії, мінометів. По тих посадках – куди не стріляй – обов'язково поцілиш в когось. Багато техніки та танків там попалили.

– Але ж у березні ви опинилися і біля Києва...

– Командир корпусу попросив, щоб ми приїхали в Київ артилерійською групою. Біля столиці я побачив ще більшу кількість бронетехніки. Нова Басань, Новий Биків – через ці населені пункти основна артерія йшла в бік Борисполя, де стояла 72-га бригада, батальйони, якими командували Андрій Верхогляд, позивний Лівша, Роман Дармограй, позивний Стриж. Ми зустрілися з командиром бригади Олександром Вдовиченком, позивний Слов'ян, поговорили. Коли підняли свою «Лелеку», побачили тьму росіян в селищах і посадках.

Нам надали ще дві гармати 152-го калібру. І ми почали працювати по тих колонах. Нам скидували координати, куди просувався противник. Саме там ми побачили, як «Бук» зі школи стріляє в нашу авіацію. На жаль, він тоді попав у літак. Пілот катапультивався. Буквально через п'ять хвилин ми відкрили вогонь по тій російській установці. Знищили «Бук» і ще близько десяти-п'ятнадцяти одиниць різної техніки: бензовози, артилерійські системи, броньовані машини. Деякий час ми попрацювали неподалік Києва і направилися на Херсонський напрям, якомога ближче до Кривого Рогу, бо там противник пересувався майже без перешкод.

Там голова ВЦА сприяв усьому, щоб знищувати росіян. Надав транспорт, артилерійські системи. Нам постійно давали гаубиці, щоб ми знищували колони, корегуючи вогонь з безпілотників. Ми увійшли у взаємодію з 60-ою бригадою і почали палити бронетехніку.

Що мене там здивувало: Кривий Ріг як місто жило своїм життям, але навколо міста будувалася укріпрайон, декілька кіл ліній оборони, рилися протитанкові рови. Місто готувалося до оборони. Бо противник знаходився лише в 35-30 кілометрах.

– Ви встигли і біля Миколаєва попрацювати...

– Так. Там противника зупинили, він окопався. Ми допомагали 80-ій бригаді, яка пробувала контратакувати росіян. Ми працювали разом з Павлом Розлачем, позивний Медвідь, Апаач.

– Чому вас перекидали з напрямку на напрямок?

– На той час у мене були досвідчені артилеристи, розвідники, аеророзвідники. Ми ефективно працювали завдяки артилерійським системам, таким як Д20, Д30. «Лелека» нам дуже допомогала у виявленні колон російської армії. Ми засікали колони, які були на перепочинку в посадках, або зупинялися десь в заводах, покинутих будівлях. Двома гарматами ми їх розривали. В середньому артилерійський удар знищував мінімум від трьох одиниць техніки і більше. Було якось одразу від п'ятнадцяти до двадцяти. Це було ефективно. Ми міняли їхні плани. Вони кидали все, тікали. А якщо поверталися, ми знову їх накривали. Також ми знищували їхні склади з боєприпасами. В напрямку Архангельського ми знайшли ферму, в яку завезли боєприпаси для «Градів». Влучили – і там рвалося все дві доби. Там ми співпрацювали з ССО, 73-м центром. Багато роботи якісної зробили. Є багато архівних відео, на яких фіксувалося знищення бронетехніки противника.

В нашій артилерійській групі були також медики і велика кількість розвідників. Були у мене і хлопці, які з NLAWів палили техніку. На той час, на жаль, «Джавелінів» у нас не було. Але NLAWи досить ефективно себе показали. З часом з нами почали ділитися і іншими протитанковими засобами. А вже коли ми офіційно стали до лав ЗСУ, нам багато чого почали надавати.

«ПІХОТА 93-ОЇ БРИГАДИ СТАЛЕВА!»

– Навесні стало відомо, що ви увійшли у склад Збройних сил України...

– Це сталося, коли фронт стабілізувався. Тоді ми перегрупувалися і прийняли рішення рухатися далі разом з ЗСУ. Це був квітень. Першим офіційним бойовим розпорядженням для нас було рухатися на Барвінкове Харківської області. Противник відступав від Києва, Чернігова. Вони тікали, розуміючи, що не витягають там фронт. Всю свою увагу тепер росіяни акцентували суто на донецькому та луганському напрямках. Вони все ще не покидали замислу оточити українські війська, пробували це зробити зі сторони Запоріжжя та Ізюма. Але всі втрати та спалені колони їх нічого на навчили. Вони продовжували рухатися колонами, які ми легко палили.

В перші ж дні в населеному пункті Бражівка ми спалили близько 20 одиниць техніки: БМП, танки, «Урали».

Там противник активно почав застосовувати РЕБ – радіоелектронну боротьбу.

З Харківського напрямку сюди перекинули 93-тю бригаду. І вона фактично стабілізувала фронт. Росіяни билися об 93, як об стіну. Стафф, Крот – толкові командири, які зуміли стримати ворогу. Велику роль зіграла артилерія. Всі колони здебільшого палили з артилерії. Потім під-

ключалася піхота. Піхота в 93-ій бригаді реально стала! Інтенсивність обстрілів була потужною. Там всім потрібно ставити золотий пам'ятник.

Потім до нас ракета прилетіла і пошкодила гармати. Нас вираховували або здали. Прямо в ангар, де ми розташувалися, прилетіло. Хлопців поранило. Але всі живі. Дивом!

Після цього ми знову перегрупувалися і трошки поміняли тактику поведінки.

Паралельно ми формували підрозділ.

– До тебе в підрозділ з усієї країни з'їхалися сотні людей...

– В перші дні не зрозуміло було, як буде поводитися противник. В кожній області діяли наші осередки. Всім, хто дзвонив мені у лютневі дні, я казав: приставайте до тих осередків, які є на місцях. Люди з досвідом підтягували своїх людей і формували свої загони. На початок війни навіть у мене не було достатньо зброї, щоб видати її всім наших бійцям. А держава не погано себе показала і роздала всім зброю.

Спочатку ми увійшли в Сили спецоперацій і довгий час працювали в них.

Питання формування офіційного підрозділу полягало в досвічених офіцерах, які б чітко вибудували структуру. Мені дуже допоміг в цьому Юрій Капустяк, друг Капуста. Він підтягнув начальника штабу Олега Лотоцького і десятки хлопців, які були кадровими військовими, служили в різних підрозділах. Вони допомогли сформувати дійсно потужний батальйон.

Влітку мені присвоїли звання молодшого лейтенанта. Я був виконувачем обов'язків командира батальйону. Після отримання офіцерського звання десь в листопаді мене призначили комбатом.

– Тебе можна назвати феноменом Збройних сил України – мабуть, єдиний офіцер, який жодного дня не навчався у військовому вузі...

– Це був би феномен, якби у нас в країні не було війни. Вісім років зіграли свою роль. Але передусім офіцество – це велика відповідальність. Людина без досвіду ніколи б не повела батальйон у бій. Якщо б я не мав цього досвіду, я б ніколи не погодився стати командиром батальйону. Неправильні рішення призводять до втрати особового складу. І в багатьох речах мені допомагають кадрові офіцери. В усіх питаннях ми всі радимося. Немає такого: я сказав. Ми все плануємо, продумуємо кожну операцію, кожну роботу.

Звісно, буває, що треба вже і зараз, але це призводить до жертв.

З перших днів наступу я добре володів обстановкою, бо мав побратимів, які давали інформацію, де що відбувається. Знав, що робиться на Сумському, Харківському, Чернігівському, Київському напрямках, Донецькому, Запорізькому, Херсонському. Але страху не було. Я був впевнений, що ми вистоїмо. Люди коктейлями палили техніку, будували блокпости, перегороджували дороги. Це мотивувало. Навіть у захопленому Херсоні люди кидалися під танки, виходили з українськими прапорами. Ти бачиш,

що Україна бореться, не підкорюється окупанту. І я розумів, що у росіян немає шансів. А коли колони спаленої техніки з'являлися в роликах на ютубі – цьому раділи всі. Спротив ішов на всіх рівнях, на яких тільки можна.

– У тебе в підрозділі з'явилися танки, про які ти колись лише мріяв...

– Перші трофейні танки ми взяли в Білогорівці. Переправа, яку форсували росіяни і втратили сотні одиниць техніки, і спаленої, і кинutoї. Це було вже після Барвінківського. Павло Іванович Розлач, позивний Медвідь сказав: «Противник рухається, пробує форсувати річку. Приїжджай». Ми з гарматами приїхали. Там безпілотники майже всі нам позбавали. Залишилася «Фурія». В перший же день нам дають координати колони понтонщиків. Давай ми бити понтонщиків. Один спалили, до п'яти-шести машин знищили. Наступного ранку противник поставив новий понтон в іншому місці. Епопея з цими понтонами довго ішла. Неділі дві точно. Сильно били росіяни артилерією, прикривали своїх, але це їм не допомогло. Чотири рази під нуль ми знищували всі понтони. Тоді я вперше побачив роботу «топорів» – трьох сімків. Вони точно стріляли по понтону. Ми, умовно, метрів в 10-20 потрапляли чітко. А вони – до метра поцілювали.

Після року війни у нас з'явилася танкова рота. Танки здебільшого ми самі затрофеїли і самі зремонтували. Багато і трофейної артилерії. Завдяки покійному другу Джеку ми маємо чотири гармати 152-го калібру. Це було під Ізюмом. Він очолив групу, з якою прочісував ліс. І там, у замінованому районі, вичислив і затрофеїв «Ураган».

– Наскільки радувала робота цієї сучасної зброї?

– Це емоції точного попадання. Для цього всього потрібні сухі пороха, хороші якісні снаряди. На той час таких у нас не було. Можна пристрілятися і з третього-четвертого снаряду попадати точно. А «топори» з першого пострілу попадали за метр від цілі. Це шикарно.

В якийсь день росіяни таки поставили понтони і вже за годину на нашому березі було біля 25 одиниць їхньої техніки: БМП, танки. Але вони вчоргове припустилися помилки – знову всі збилися в кучу. Ми по них стріляли, інші бригади били. Там було місиво! Вони ще й пробували заїхали в село, але получили тягла – і все. Коли все затихло, ми вирішили піти туди трофеї позбирати.

Ідемо. Танк стоїть. Це перший наш трофейний танк був. Зразу взялися його відкопувати. Повз нас ішли хлопці з 80-ки забирати своїх загиблих на переправі. Попросили нас допомогти їм виносити тіла. Там далі ми побачили багато спаленої техніки, але була і ціла. Звідти ми взяли ще дві БМП. 80-ка також взяла багато техніки, 58-а бригада. Загиблих ми також забрали.

– У тебе були вже підготовані механіки-водії танків?

– Мехводи у нас Луцик та Капуста. Ніхто, крім них, з тим би не справився. Противник же знаходився за річкою. Тихенько треба було зайти до тих кинутих БМП. Наші бійці сідали за дві беги, думали так: яка заведеться, на такій поїдемо. А завелися обидві! Дві беги з-під носа ворога і забрали. Потім і танк витягнули. Після цього пішла робота по трофейній техніці. 90 відсотків техніки Капуста з Луциком забирали.

«В БОГУСЛАВЦІ НА ХАРКІВЩИНІ НАС ТАК ЛЮДИ ЗУСТРІЧАЛИ, ЩО Я РОЗЧУЛИВСЯ, А ВЕСЬ БАГАЖНИК МАШИНИ ЗАСИПАЛИ КВІТАМИ»

– Ви брали участь і у визволенні Харківщини у вересні...

– Так. Ми досить довго працювали біля Лисичанська, під Бахмутом. А потім нам прийшла команда переміститися в район Балакліє, де планувалася мегасекретна операція. Там я зустрів багато знайомих, в тому числі і танкіста Євгена Межевікіна, позивний Адам. Коли побачив потужну команду, яка збирається, зрозумів: з такою нічого страшного бути не може. Я розумів глобальний задум, тому що спілкувався з усіма, розумів, хто куди мав іти. Але все це здавалося чимось нереальним. Прорвати оборону противника і зайти в глибину на 60 кілометрів! Щось із області фантастики. Але ж це вдалося.

Нашою задачею було зайняти Арсенал у Балаклії. Це здавалося чимось таким... Цей арсенал знаходився від переднього краю кілометрів в шести-п'яти. Глибина досить велика.

Коли ми зайшли на Балаклію, противник почав тікати. 25-ка проломилася оборону противника зразу на десять кілометрів. В глибину пішла 80-та бригада. Апачі мені дзвонить: «Ми вже в 30 кілометрах в тилу!» А ми в цей час б'ємося за Балаклію! 80-ка вже біля річки Оскіл і рухалася в бік Ізюму. А ми три дні вибиваємо росіян з Балаклії. Але всі разом зробили великий шмат роботи. Там і першу трофейну МСту ми взяли. Знову Капуста мусив їхати її забирати.

В Балаклії лише один виїзд. Ми зажали противника біля річки. І дорогу, по якій вони могли пересуватися, ми постійно клепали. По ній вони виводили своїх три доби. Їх там було багато. По полю бігло стільки! І пішки, і на техніці. І вони не тільки тікали, а й спротив чинили. Артилерія намагалася працювати. На третій день нам вдалося їх вичавити повністю з Балаклії, ми також почали просуватися.

На четвертий чи п'ятий день нас відправили на Куп'янськ. Там ми увійшли у взаємодію з 92-ою бригадою. Ми планували операцію по заходу через річку Оскіл на той бік Куп'янська. Поки ми це планували, «Кракен» вже перейшов ту річку і почав зачищати. На другий день ми туди вскочили і вже зайнялися Куп'янськ-Вузловим.

– Вас там зустрічали люди з квітами, сльозами. Відео цих зустрічей тішило всю країну...

– Так. В Шевченковому було багато проукраїнських людей. Медвідь був уже в Боровій, а ми – за Куп'янськом, звільняли Ківшарівку, Новоосинове, Кругляківку. Планували заходити в Лозове, Загризове... Залишалася і Богуславка. Ми літали в напрямку цих сіл, аби вирахувати, чи є там противник, чи ні. В Богуславці вирішили зустрітися з Павлом Розлачем. В неї ми першими заїхали. Люди спочатку навіть не зрозуміли, хто ми такі. В селі був маленький базарчик, на якому знаходилася пара десятків людей. Вони, вочевидь, повідомили іншим, що в село увійшла українська армія. І з кожного двору почали виходити люди з прапорами, квітами, у мене весь багажник був у них. Я навіть трохи розчулився від тієї зустрічі.

80 відсотків жителів села – українці, які жили під окупацією і які зустрічали нас, раділи, що ми прийшли.

Успіх цієї операції полягав у тому, що оборону зразу прорвали десь на десять кілометрів, на глибину артилерії. Вона не могла працювати. Противник був деморалізований. Зв'язок втрапився. «Хаймарси» зробили багато роботи. Вже проходячи покинутими ворогом територіями, ми побачили ангари з десятками одиниць спаленої техніки від попадання саме «Хаймарсів».

Ми вперлися в Новоселівське. Там було видно, що

мобресурс приїхав. Я на свої очі бачив, бо мої розвідники з розвідниками 82-ої бригади штурмували одну з позицій. Коли вже майже вибили противника, приїхав цілий БТР і виврузив 50-60 чоловік. Ми їх артою накриваємо. Ще привозять. Необмежена кількість техніки і піхоти там знаходилася. Це був резерв, який вони задіяли. Було важко, бо там вже проходила лінія оборони, вони нарили окопи, зробили бетонні бійниці. Тому далі ми вже і не пройшли.

Звідти нас ще на напрямку Вугледару задіяли, коли за Павлівку билися. Там реально був ад. 72-а бригада відбила частину села. Там за день палили 20-30 одиниць техніки. Я бачив, як за пів години птурист з «Корсара» знищив п'ять одиниць техніки. Ми за цим спостерігали з безпілотною. Піхота ішла, штурмувала тихоокеанська морська піхота, яку там майже і розбили.

Після цієї роботи наш підрозділ вивели аж на полігон! Ми перейшли в сухопутні війська і мали сформувати бригаду. Цей час пішов на користь, бо ми провели злагодження, навчання, зрозуміли, скільки людей прийшло до нас – тепер в батальйон. І вже у новій якості ми зайшли в район Лиману.

Наша артилерія працює досить активно. Ми вже відбили декілька штурмів, які тут відбуваються кожного дня.

– Таке відчуття, що росіяни зараз активізувалися настільки, що штурмують постійно по всій лінії фронту...

– По всій лінії не штурмують. Є певні відрізки, які їх цікавлять. Вугледар, Опитне, Водяне, Авдіївка, напрямком Бахмуту... В цих місцях дійсно штурмують дійсно на великих відрізках. Біля Бахмуту штурмують на 15-20 кілометрах. Такі активні дії ведуться біля Білогорівки, в напрямку Сватового, Кремінної, Куп'янська.

– Зараз вже можна жартувати, що росіяни хотіли взяти Київ, навіть про те, що до Берліна дійдуть говорили по своєму телебаченню, а застрягли під Бахмутом...

– Хотіли за три дні підкорити Україну, а вже рік іде повномасштабна війна. Не очікував путін, що такий опір буде, що його війська будуть вбивати кругом: на вулицях, в лісах, містах, селищах. Його війська палять нещадно, вбивають. Тому він постійно змінює цілі спецоперації. Хотів взяти пів України – не вийшло. Давайте тоді Донбас приєднаємо. Те, що є, бо і це промахаємо. Тому він і починає погрожувати ядерною зброєю. Росіян не можна недооцінювати. Так, вони розбиті, але у них ще є ресурс – і людський, і техніки, і зброї. Зараз путін шукає союзників, хто буде постачати йому цю техніку і зброю. Він не дасть задню, не змиряться з тим, що є. Він готовий воювати багато років.

Наша перемога залежить від того, наскільки нас буде підтримувати Америка та Європа, скільки будуть давати нам техніки і боеприпасів. От і все.

Уже так легко, як на Харківщині, не буде. На жаль. Противник проаналізував, яких помилок припустився під час наступу наших військ. Але ми однозначно будемо звільняти наші землі. Важко, але будемо.

Хоча знаєте... Озброєння – це добре, але все залежить від людей. Наші люди найкращі. Будь-чого навчаться, будь-що зроблять. Тому ми і переможемо.

**Віолетта КІРТОКА,
Цензор.НЕТ**

8 березня 2023 року